

تعداد صفحه: ۴	بسمه تعالی "ز گهواره تا گور دانش بجوی" پیامبر اکرم (ص)		
مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	دبیرستان دخترانه تربیت	پایه دهم انسانی	آزمون درس: علوم و فنون ادبی ۱
طراح سوال: زهرا خدائی	تاریخ آزمون: ۹۸/۳/۲۵	شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
نمره	الف) مبانی تحلیل متن، تاریخ ادبیات و سبک شناسی ۴ نمره		
۱	۱- درست یا نادرست بودن هر یک از موارد زیر را مشخص کنید. الف) منطقه رواج فارسی دری نخست در شمال و شمال شرقی ایران بوده است. ب) شعر غنایی با دو شاعر مشهور، فردوسی و شهید بلخی قوت و استحکام یافت. پ) حذف افعال به قرینه از ویژگی های نثر دوره غزنوی و سلجوقی است. ت) رواج هجو و هزل در شعر و گسترش عرفان و تصوّف از ویژگی های ادبی شعر در سبک عراقی است.		
۰.۲۵	۲- پیش از خواندن متن نگاهی کلی به متن از آغاز تا انجام برای کشف لحن و ضروری است.		
۰.۵	۳- از ویژگی های فکری شعر سبک خراسانی ۲ مورد را نام ببرید.		
۰.۵	۴- زبان های ایرانی میانه به چند گروه تقسیم می شوند؟ آن ها را نام ببرید.		
۰.۲۵	۵- بررسی کاربردهای تاریخی دستور مربوط به قلمرو است.		
۰.۵	۶- از نمونه نثرهای دوره سامانی دو مورد را نام ببرید.		
۰.۵	۷- عمده ترین دلایل توجه نویسندگان به فارسی نویسی در سده های پنجم و ششم چه چیزی بود؟		
۰.۵	۸- کتاب کشف الاسرار وعده الابرار نوشته چه کسی است و به چه نثری نوشته شده است؟		

ب) موسیقی شعر ۶ نمره

۱/۵

۹- در ابیات زیر حروف اصلی قافیه و نوع قاعده آن را مشخص کنید.

الف) وقت را غنیمت دان آن قدر که بتوانی
ب) برند از برای دلی بارها
پ) سال ها دل طلب جام جم از ما می کرد

حاصل از حیات ای جان یک دم است تا دانی
خورند از برای گلی خارها
و آنچه خود داشت زیبگانه تمنا می کرد

۰/۵

۱۰- بیت زیر را تقطیع کنید و بگویید در تقطیع هجایی آن چند هجای کشیده وجود دارد؟
صد شکر گویم هر زمان هم چنگ را هم جام را
کاین هر دو بردند از میان هم ننگ را هم نام را

۱/۵

۱۱- در کدام گزینه " و " صامت است؟
الف) سود (ب) خواهش (ج) دیوار (د) دوست

۱/۵

۱۲- بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و زیر هر هجا علامت آن را قرار دهید.
کی رفته ای زدل که تمنا کنم تو را؟
کی بوده ای نهفته که پیدا کنم تو را

۱/۵

۱۳- هجاهای کدام گزینه با هجاهای مصرع "چو خواهی که نامت بود جاودان" مطابقت می کند؟
الف) ای کاروان آهسته ران کارام جانم می رود (ب) توانا بود هر که دانا بود
ج) اگر کاری کنی مزدی ستانی (د) دل به امید روی او همدم جان می شود

۱/۵

۱۴- دو بیت زیر را از نظر لحن و آهنگ با هم مقایسه کنید.
الف) به پیش سپاه اندر آمد چو گرد
چو رعد خروشان یکی ویله کرد
ب) ای نفس خرم باد صبا
از بر یار آمده ای مرحبا

۱/۵

۱۵- انواع قافیه (درونی، ذو قافیتین) را در دو بیت زیر مشخص کنید.
الف) شب هجر است و من مست خراب
عاشقی در سر و در دست شراب
ب) خون همه در مستی خوردی به زبر دستی
دست همه بر بستی گرد سر دستانت

.۱۵	۱۶- کلمه <u>ملال آور</u> را یک بار با حذف همزه و یک بار بدون حذف همزه بخوانید و تقطیع کنید.
	پ (زیبایی شناسی ۶ نمره)
.۱۵	<p>۱۷- بیت زیر را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید.</p> <p>بیا و کشتی ما در شطِ شراب انداز خروش و ولوله در جان شیخ و شباب انداز الف) یک نمونه واج آرایبی بیابید. ب) آرایه تکرار را مشخص کنید.</p>
۱	<p>۱۸- در عبارت زیر سجع ها را بیابید و نوع آن ها را مشخص کنید.</p> <p>الف) منتّ خدای را عزّو جل که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت ب) مصلحت در نهان داشتن چیست؟ گفت تا مصیبت دو نشود: یکی نقصان مایه و دیگر شماتت همسایه.</p>
۱/۵	<p>۱۹- در ابیات زیر جناس ها را مشخص کنید و نوع آن ها را هم بنویسید.</p> <p>الف) کفر است در طریقت ما کینه داشتن آیین ماست سینه چو آینه داشتن ب) بر دوخته ام دیده چو باز از همه عالم تا دیده ی من بر رخ زیبای تو باز است پ) ز مشرق سر کوی آفتاب طلعت تو اگر طلوع کند طالعم همایون است</p>
۱/۵	<p>۲۰- ابیات زیر را بخوانید و به سوالات آن پاسخ دهید.</p> <p>زبانش توان ستایش نداشت روانش گمان نیایش نداشت ما چو ناییم و نوا در ما زتوست ما چو کوهیم و صدا در ما زتوست الف) کدام بیت آرایه ترصیع و کدام بیت آرایه موازنه دارد؟ دلیل خود را بگویید. ب) ارزش موسیقایی کدام بیت بیشتر است؟ چرا</p>
.۱۵	<p>۲۱- کدام یک از جناس های زیر هم ریشگی (اشتقاق) ندارند؟</p> <p>الف) منظر - نظر ب) تعلیل - معلوم ج) تعالی - متعالی د) خالق - خلق</p>
.۱۵	<p>۲۲- عبارات درست و نادرست را مشخص کنید.</p> <p>الف) ارزش جناس به خیال انگیزی است که در سخن ایجاد می کند. ب) برای پدید آمدن آرایه سجع حداقل به دو جمله نیاز داریم.</p>
.۱۵	<p>۲۳- بیت کدام گزینه دارای ردیف است؟</p>

الف) ابلهی دید اشتری به چرا	گفت نقشت همه کز است چرا؟
ب) اگر یک سر مو فراتر برم	فروغ تجلی بسوزد برم
ج) گلاب است گویی به جویش روان	همی شاد گردد زبویش روان
د) تا چند عمر در هوس و آرزو رود	ای کاش این نفس که برآمد فرو رود

ت) نقد و تحلیل نظم و نثر ۴ نمره

۲۴- شعر زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید.

"از قیاسش خنده آمد خلق را
 کار پاکان را قیاس از خود مگیر
 جمله عالم زین سبب گمراه شد
 کم کسی زابدال حق، آگاه شد
 صد هزاران این چنین اشباه بین
 فرقاشان هفتاد ساله راه بین (مولوی)

الف) با توجه به شکل قرار گرفتن قافیه ها، این شعر در چه قالبی سروده شده است؟ ۲۵٪
 ب) چهار مورد از ویژگی های زبانی این شعر را بیان کنید. ۱

ت) در قلمرو فکری، شاعر چه فکر و اندیشه ای را به خواننده انتقال می دهد. ۵٪
 ث) نوع ادبی این سروده را بنویسید. ۲۵٪

۲۵- متن زیر را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید.

برادران یوسف، چون او را زیادت نعمت دیدند و یعقوب را بدو میل و عنایت دیدند، آهنگ کید و مکر و عداوت کردند تا مگر او را هلاک کنند و عالم از آثار وجود او پاک کنند. تدبیر برادران برخلاف تقدیر رحمان آمد. ملک تعالی او را دولت بر دولت زیادت کرد و مملکت و نبوت، زیادت بر زیادت کرد، تا عالمیان بدانند که هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب دان برابر نیاید.

الف) متن را از نظر قلمرو ادبی بررسی کنید. ۴ مورد ۱ نمره

ب) ساختمان واژگان متن را بررسی کنید. ۵٪

پ) در مورد قلمرو فکری متن توضیح دهید. ۵٪

فرزندم بال های اندیشه ات پر توان باد.

--	--	--

